

ĐỖ THANH HIÊN (Tổng Chủ biên kiêm Chủ biên)
NGUYỄN MAI ANH - NGUYỄN QUANG NHÃ

Âm nhạc

6

NHÀ XUẤT BẢN
ĐẠI HỌC SƯ PHẠM TP HỒ CHÍ MINH

ĐỖ THANH HIÊN (Tổng Chủ biên kiêm Chủ biên)
NGUYỄN MAI ANH – NGUYỄN QUANG NHÃ

Âm nhạc

*(Sách đã được Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo
phê duyệt sử dụng trong cơ sở giáo dục phổ thông
tại Quyết định số 718/QĐ-BGDĐT ngày 09/02/2021)*

6

Cánh Diều

NHÀ XUẤT BẢN
ĐẠI HỌC SƯ PHẠM TP HỒ CHÍ MINH

GIỚI THIỆU VÀ HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH

Các em học sinh yêu quý!

Cuốn sách *Âm nhạc 6* (bộ sách giáo khoa *Cánh Diều*) được biên soạn theo *Chương trình Giáo dục phổ thông 2018*. Sách có 8 chủ đề, mỗi học kì gồm 4 chủ đề. Cuối sách có *Bảng giải thích thuật ngữ*.

Xuyên suốt trong sách là các nội dung: hát, nghe nhạc, đọc nhạc, nhạc cụ, lí thuyết âm nhạc và thưởng thức âm nhạc. Bên cạnh đó, sách còn xây dựng mạch hoạt động trải nghiệm và khám phá giúp các em vận dụng sáng tạo các kiến thức và kĩ năng âm nhạc.

Qua mỗi bài học, các em sẽ từng bước phát triển phẩm chất, năng lực âm nhạc và các năng lực chung theo quy định của chương trình môn học.

Mong các em học sinh yêu thích và hăng hái tham gia các hoạt động âm nhạc theo hướng dẫn của sách và của thầy cô.

Chúc các em có những giờ học âm nhạc hấp dẫn và thú vị.

Các tác giả

Kí hiệu dùng trong sách

HÁT

Nội dung hát

NGHE NHẠC

Nội dung nghe nhạc

ĐỌC NHẠC

Nội dung đọc nhạc

NHẠC CỤ

Nội dung nhạc cụ

LÍ THUYẾT
ÂM NHẠC

Nội dung
lí thuyết âm nhạc

THƯỞNG THỨC
ÂM NHẠC

Nội dung
thưởng thức âm nhạc

TRẢI NGHIỆM
VÀ KHÁM PHÁ

Hoạt động trải nghiệm
và khám phá

Câu hỏi

Các em nhớ giữ gìn sách sạch, đẹp.

Chủ đề 1

EM YÊU ÂM NHẠC

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái bài *Em yêu giờ học hát*; biết hát kết hợp gõ đệm hoặc vận động.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng tên nốt, cao độ và trường độ *Bài đọc nhạc số 1*; biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm.
- **Nhạc cụ:** Thể hiện đúng mẫu tiết tấu, biết ứng dụng đệm cho bài hát; chơi được bài hoà tấu.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Biết được các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được đặc điểm và tác dụng của hát bè; nhận biết được một số hình thức hát bè đơn giản.

Em yêu giờ học hát

Hồn nhiên - Trong sáng

Nhạc và lời: Đinh Viễn

Đồ Son Son Mi Đồ Mi Son Lá Son. Giọng em hát vút lên như hoa mi
Đồ Son Son Mi Đồ Mi Son Lá Son. Một giọng hát ấm êm như sợi nắng

vàng. Một điệu nhạc gọi nắng nắng lên cho đời. Một điệu nhạc gọi gió
vàng. Một giờ học gọi nhớ biết bao tâm tình. Một giờ học tha thiết

gió ơi vui cười. Này nhạc ơi bay bay lên trên đôi cánh em. Này lời hát ơi ru đời
với em vô cùng. Này nhạc ơi trao cho em bao nhiêu ước mơ. Này lời hát ơi ru em

môi em thêm thắm xinh. Này nhạc ơi gọi tình bạn hồn nhiên cho em. Hát mãi cho nắng
bay trên đôi cánh thơ. Này nhạc ơi gọi tình bạn về đây cho em. Hát mãi câu hát

đẹp và hát mãi khúc nhạc vui.
đẹp và hát mãi cho đời vui. Mí Mí Rê Mí Sòn Sòn Mí Mí Rê Sì Đô.

Âm nhạc là ngôn ngữ của trái tim, là sợi dây gắn kết con người với con người. Bài *Em yêu giờ học hát* thể hiện cảm xúc dạt dào, niềm vui của tuổi thơ khi được hoà mình cùng điệu nhạc, lời ca.

Bài hát gồm có 2 đoạn:

- Đoạn 1: gồm 16 nhịp (từ đầu đến *vui cười*).
- Đoạn 2: gồm 16 nhịp, được hát hai lần (từ *Này nhạc ơi* đến *đời vui*).

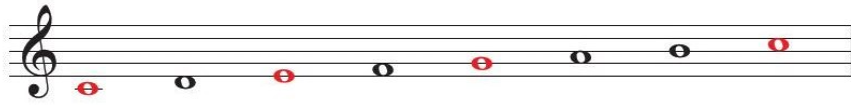
Cuối bài có phần kết (coda) gồm 4 nhịp.

Hãy so sánh tiết tấu các câu hát ở đoạn 1 và nêu nhận xét.

1

Luyện đọc gam Đô trưởng

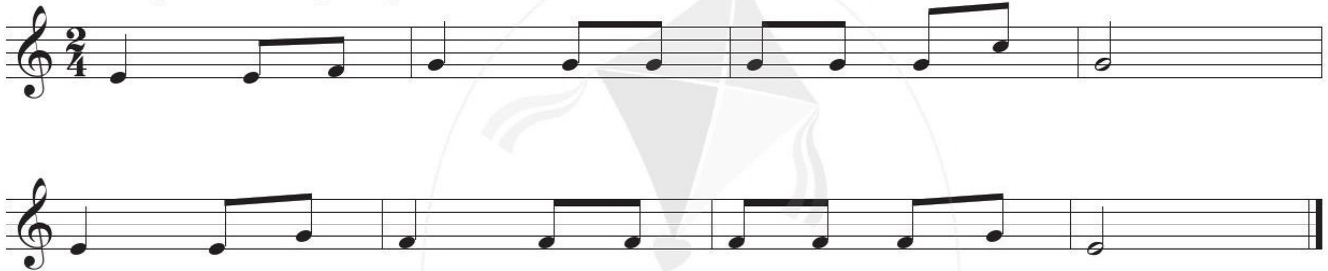
2

Bài đọc nhạc số 1

(Trích bài hát *Em yêu giờ học hát*)

Thong thả - Trong sáng

Đình Viễn

1

Thể hiện tiết tấu

- Thể hiện tiết tấu bằng nhạc cụ gõ và động tác cơ thể

- Ứng dụng đệm cho bài hát *Em yêu giờ học hát*

2

Hoà tấu

Em yêu giờ học hát

(Trích)

Đình Viễn

Nhạc cụ
giai điệu

Các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc

Cao độ:

Độ cao, thấp của âm thanh.

Trường độ:

Độ ngân dài, ngắn của âm thanh.

Cường độ:

Độ to, nhỏ hoặc mạnh, nhẹ của âm thanh.

Âm sắc:

Màu sắc của âm thanh (trong trẻo, khàn đục,...).

Khi nghe những âm thanh như tiếng đá lăn lốc cốc, tiếng lá cây xào xạc, tiếng sóng biển rầm rì,... thuộc tính nào sẽ không xác định được một cách rõ ràng?

Hát bè

Các hình thức hát từ hai người trở lên đều có thể hát bè.

Có hai dạng cơ bản là hát bè hoà âm và hát bè phức điệu với các cách tổ chức khác nhau.

Ảnh: Nghệ sĩ Đoàn Huy cung cấp

Các bè hát cùng thời điểm, cùng lời ca, cùng tiết tấu, nhưng khác cao độ, gọi là hát bè hoà âm.

Ví dụ 1:

Đây nhạc ơi bay bay lên trên đôi cánh em.

Đây lời hát ơi ru đôi môi em thêm thắm xinh.

Ví dụ 2:

Các bè hát cùng lời ca và giai điệu, nhưng có bè hát trước, có bè hát sau gọi là hát đuổi.

Này nhạc ơi bay bay lên trên đôi cánh em.
Này nhạc ơi bay bay lên trên đôi cánh...

Ví dụ 3:

Các bè hát khác nhau về lời ca, tiết tấu và cao độ, gọi là hát bè phức điệu.

Hát mừng Tổ quốc

(Trích)

Tha thiết Nhạc và lời: Phạm Tuyên

Chào Tổ quốc sáng trong rừng cờ sao.
Việt Nam Hồ Chí Minh!

Cát cao lời ca lòng phơi phới bao tự hào.
Việt Nam Hồ Chí Minh!

Khi hát bè, các bè phải hoà quyện với nhau để âm thanh được đầy đặn và giàu màu sắc.

Có mấy bè hát trong mỗi trích đoạn âm nhạc trên? Bè nào là bè chính?

TRẢI NGHIỆM
VÀ KHÁM PHÁ

* Hãy tạo ra âm thanh minh họa cho các thuộc tính: cao độ, trường độ, cường độ, âm sắc.

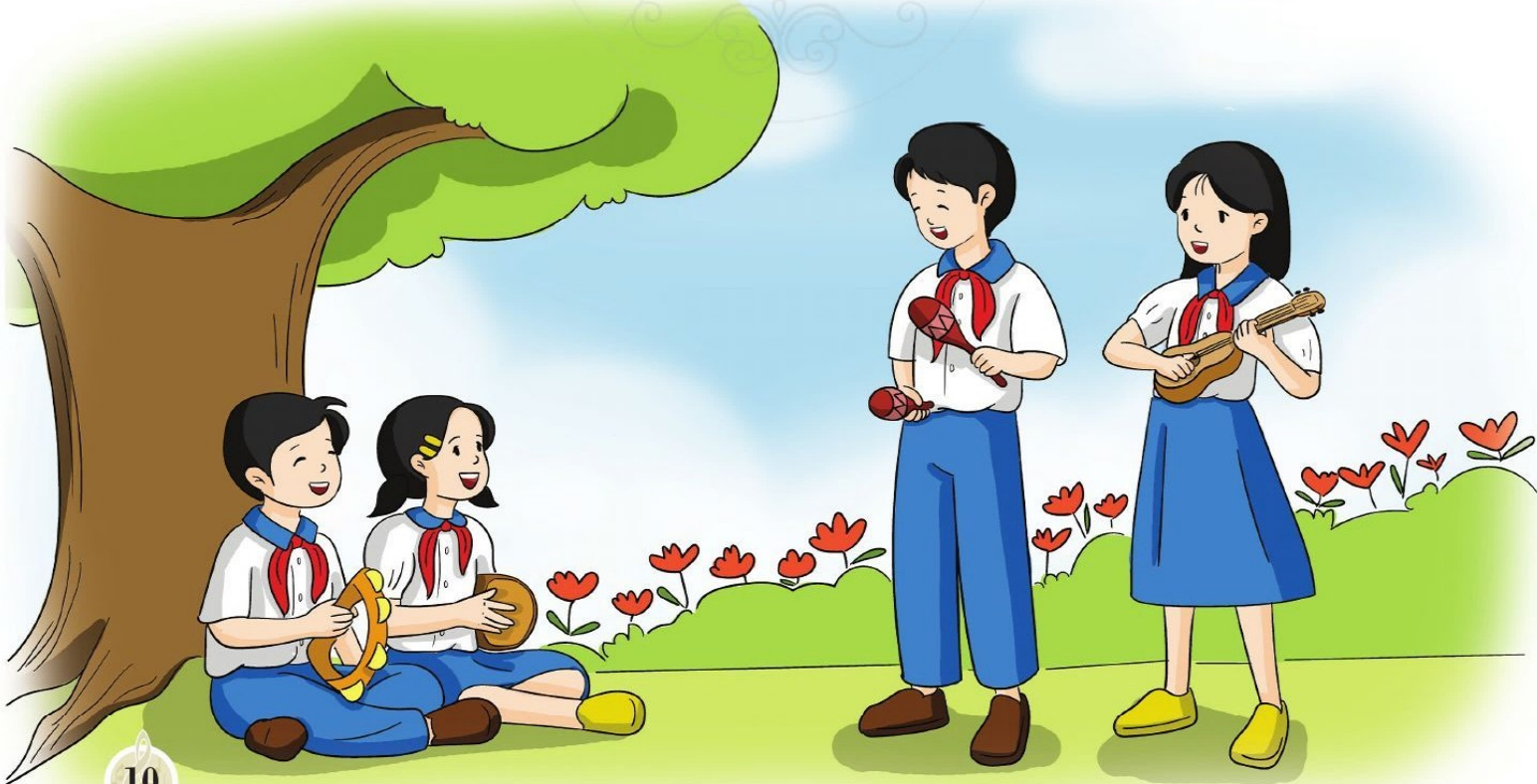
Em yêu âm nhạc.

* Nói những câu có chủ đề về âm nhạc theo âm hình tiết tấu dưới đây, sau đó hát với cao độ tùy ý.

Hãy tích cực tham gia các hoạt động âm nhạc để cuộc sống thêm tươi vui.

Chủ đề 2

GIẢI ĐIỆU QUÊ HƯƠNG

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái bài *Lí cây đa*; biết hát kết hợp gõ đệm hoặc vận động; bước đầu biết biểu diễn bài hát.
- **Nghe nhạc:** Cảm nhận được vẻ đẹp của tác phẩm *Việt Nam quê hương tôi*; biết vận động cơ thể hoặc gõ đệm phù hợp với nhịp điệu.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng tên nốt, cao độ và trường độ *Bài đọc nhạc số 2*; biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm.
- **Nhạc cụ:** Thể hiện đúng mẫu tiết tấu, biết ứng dụng đệm cho bài hát; chơi được bài hoà tấu.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Biết kí hiệu 7 bậc âm cơ bản bằng hệ thống chữ cái Latin.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được đôi nét về cuộc đời và thành tựu âm nhạc của nhạc sĩ Đỗ Nhuận.

Lí cây đa

Dân ca Quan họ Bắc Ninh

Hơi nhanh

Trèo lên quán dốc ngồi gốc ơi a cây đa rằng tôi

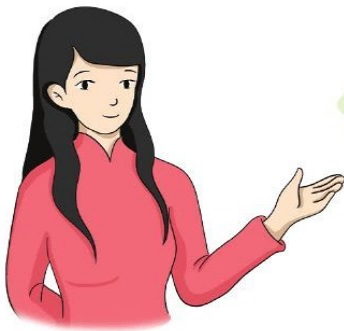
lí ơi a cây đa rằng tôi lời ơi a cây đa. Ai

đem a tình tính tang tình rằng cho đôi mình gặp xem hội cái đêm hôm

rằm rằng tôi lí ơi a cây đa rằng tôi lời ơi a cây đa.

Dân ca Quan họ là thể loại hát giao duyên đặc sắc của vùng Kinh Bắc xưa (hai tỉnh Bắc Ninh và Bắc Giang ngày nay). Các “liền anh” và “liền chị” hát đối đáp cùng nhau trong cuộc hát có thể diễn ra từ ngày này sang ngày khác.

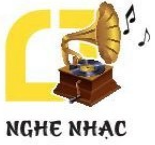
Năm 2009, dân ca Quan họ Bắc Ninh đã được UNESCO ghi danh là Di sản văn hoá phi vật thể đại diện của nhân loại.

Bài *Lí cây đa* có cấu trúc 1 đoạn, lời ca được hình thành từ các câu thơ:

“Trèo lên quán dốc
Ngồi gốc cây đa
Cho đôi mình gặp
Xem hội đêm rằm...”.

Những ca từ nào trong bài *Lí cây đa* được hát luyến?

Việt Nam quê hương tôi

Khoan thai - Thiết tha

Nhạc và lời: Đỗ Nhuận

(Nhạc .....

.....) Bạn ơi hãy đến quê hương chúng tôi.
Mùa xuân đã đến quê hương chúng tôi.

Ngắm mặt biển xanh xa tít chân trời. Nghe sóng
Mía ngọt chèo xanh bông trắng lưng đồi. Đồng xanh

vỗ dạt dào biển cả. Vút phi lao gió thổi trên
lúa rập rờn biển cả. Tiếng ai ru con ngủ ru

bờ. Buồm vươn cánh vượt sóng ra ngoài khơi. Trong nắng
hời. Đồng xanh lúa thẳng cánh bay cò bay. Đưa nước

hồng bừng lên sáng ngời. Miền Nam đất nước quê
về làng quê sáng rồi. Việt Nam yêu dấu xanh

hương chúng tôi. Có rừng dừa xanh xa tít chân trời.
xanh lũy tre. Suối đổ về sông qua những nương chè.

Người thiếu nữ dạt dào tình trẻ. Dáng xinh
Dòng sông cuốn dòn về biển cả. Lúa thanh

tươi đang tuổi yêu đời. Lòng trai tráng rộng lớn như biển
 niên vui thoả cuộc đời. Mùa xuân tới nguồn sống dâng sục
 khơi. Với cánh tay dựng lên đất trời.
 sôi. Đất nước tôi Việt Nam sáng ngời.

- Khung cảnh những vùng, miền nào của đất nước được phác họa qua lời ca của bài hát *Việt Nam quê hương tôi*?
- Nêu cảm nhận của em về tác phẩm.

1

Luyện đọc gam Đô trưởng theo trường độ đen chấm đôi

2

Bài đọc nhạc số 2

Hơi nhanh - Trong sáng

1

Thể hiện tiết tấu

- Thể hiện tiết tấu bằng nhạc cụ gõ và động tác cơ thể

- Ứng dụng đệm cho bài hát *Lí cây đa*

2

Hoà tấu

Trích giai điệu *Bài đọc nhạc số 2*

Nhạc cụ
giai điệu

Kí hiệu 7 bậc âm cơ bản bằng hệ thống chữ cái Latin

La	Si	Đô	Rê	Mi	Pha	Son
A	B	C	D	E	F	G

(Có một số nước kí hiệu âm Si bằng chữ H)

Các chữ cái Latin còn được dùng để kí hiệu các hợp âm.

Ví dụ:

C là kí hiệu hợp âm Đô trưởng (gồm 3 nốt C E G).

F là kí hiệu hợp âm Pha trưởng (gồm 3 nốt F A C).

G là kí hiệu hợp âm Son trưởng (gồm 3 nốt G B D).

Am là kí hiệu hợp âm La thứ (gồm 3 nốt A C E).

Nhạc sĩ Đỗ Nhuận (1922 – 1991)

Ảnh: Tư liệu

Nhạc sĩ Đỗ Nhuận có nhiều đóng góp cho nền âm nhạc mới Việt Nam và là Tổng Thư kí đầu tiên của Hội Nhạc sĩ Việt Nam.

Ông sáng tác nhiều thể loại âm nhạc cho nhạc hát và nhạc đàn. Trong lĩnh vực nhạc hát, ông có một số ca khúc nổi tiếng như: *Hành quân xa*, *Chiến thắng Điện Biên*, *Việt Nam quê hương tôi*,... đặc biệt là bản trường ca *Du kích sông Thao*.

Năm 1996, nhạc sĩ Đỗ Nhuận đã được Nhà nước truy tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học – Nghệ thuật.

Ông là nhạc sĩ Việt Nam đầu tiên viết nhạc kịch (opera) với vở **Cô Sao**.

Ảnh: baotintuc.vn

- Quan sát hình ảnh các nhân vật trong vở nhạc kịch *Cô Sao* và cho biết cô Sao là người dân tộc nào?
- Hãy hát một câu trong các ca khúc của nhạc sĩ Đỗ Nhuận mà em biết.

TRẢI NGHIỆM
VÀ KHÁM PHÁ

- * Thể hiện âm hình tiết tấu dưới đây bằng ngôn ngữ hoặc bằng một loại nhạc cụ gõ, trong khi các bạn hát bài *Lí cây đa*.

Trèo lên quán dốc ngồi góc ới a cây đa rằng tôi...

Trèo lên quán dốc ngồi góc cây đa. Trèo...

- * Hát hai câu thơ dưới đây theo cách riêng của mình.

*Đồng quê trải ánh trắng vàng
Rập rờn sóng lúa, mênh mang câu hò.*

**Hãy luôn yêu quý và gìn giữ
các làn điệu dân ca.**

Chủ đề 3

BIẾT ƠN THẦY CÔ

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái bài *Bụi phấn*; biết hát kết hợp gõ đệm, đánh nhịp hoặc vận động.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng tên nốt, cao độ và trường độ *Bài đọc nhạc số 3*; biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm.
- **Nhạc cụ:** Thể hiện đúng mẫu tiết tấu, biết ứng dụng đệm cho bài hát; thể hiện được các hợp âm C, F, G trên kèn phím.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được tên và đặc điểm của đàn tranh, đàn đáy; cảm nhận và phân biệt được âm sắc của đàn tranh, đàn đáy; nêu được đôi nét về cuộc đời và sự nghiệp của Nghệ sĩ Nhân dân Quách Thị Hồ.

Cánh Diều

Bụi phấn

Vũ phải - Thiết tha

Nhạc và lời: Vũ Hoàng - Lê Văn Lộc

Khi thầy viết bảng bụi phấn rơi rơi, có hạt bụi nào rơi

trên bục giảng có hạt bụi nào vương trên tóc thầy. Em
(Mai)

yêu phút giây này. Thầy em tóc như bạc thêm, bạc thêm vì bụi
sau lớn nên người làm sao có thể nào quên ngày xưa thầy dạy...

phấn để cho em bài học hay. Mai...
...đỡ khi em tuổi còn thơ.

Bài hát *Bụi phấn* có lời ca giản dị, chân thật, dễ nhớ, thể hiện tình cảm và tấm lòng biết ơn của học trò với thầy cô.

Năm 2000, báo Thiếu niên Tiền phong, Hội Nhạc sĩ Việt Nam, Ban Khoa học Giáo dục VTV, Ban Âm nhạc Đài Tiếng nói Việt Nam đã bình chọn bài *Bụi phấn* vào danh sách “50 bài hát thiếu nhi hay nhất thế kỉ XX”.

Bài hát gồm có 2 đoạn:

- Đoạn 1: gồm 13 nhịp (từ đầu đến *tóc thầy*).
- Đoạn 2: gồm 18 nhịp (từ *Em yêu* đến *còn thơ*).

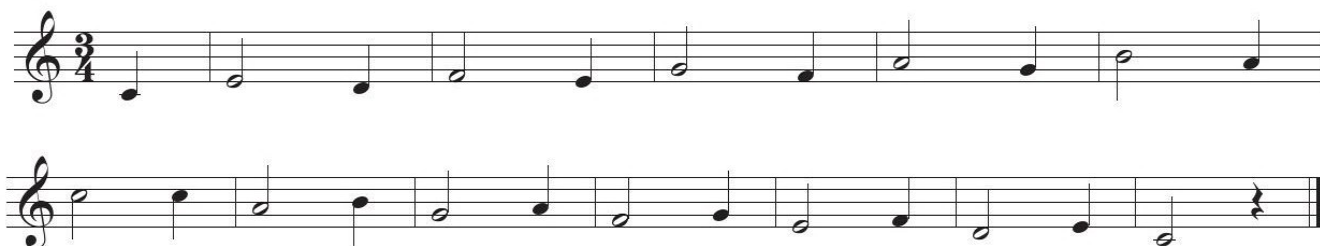
Bài *Bụi phấn* hát theo kiểu liền tiếng hay kiểu ngắt tiếng sẽ phù hợp hơn? Vì sao?

1

Luyện đọc quãng 3

2

Bài đọc nhạc số 3

(Trích bài hát *Bụi phấn*)

Vừa phải - Thiết tha

Vũ Hoàng - Lê Văn Lộc

Nốt Đô kết thúc bài đọc nhạc cần phải ngân mấy phách?

1

Thể hiện tiết tấu

● Thể hiện tiết tấu bằng nhạc cụ gõ và động tác cơ thể

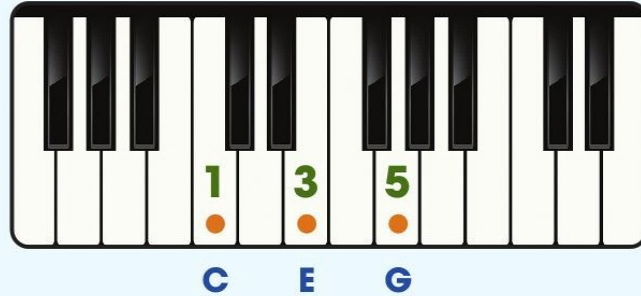

● Ứng dụng đệm cho bài hát *Bụi phấn*

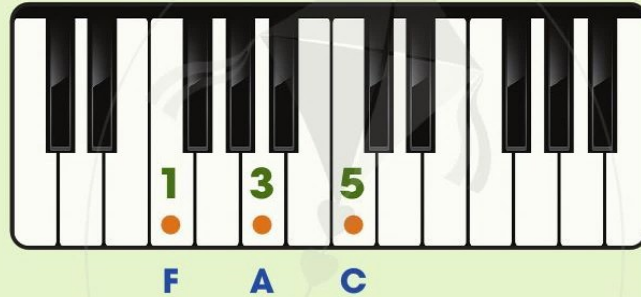
2

Thế bấm các hợp âm C, F, G trên kèn phím

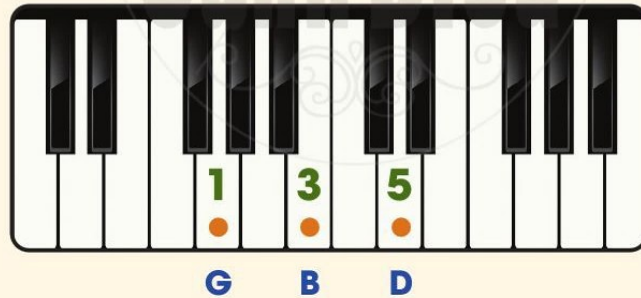
Hợp âm Đô trưởng (C)

Hợp âm Pha trưởng (F)

Hợp âm Son trưởng (G)

$\frac{3}{4}$ C | F | C | G | C | F | G | C ||

THƯỜNG THỨC
ÂM NHẠC

1

Đàn tranh và đàn đáy

● Đàn tranh

Đàn tranh có 16 dây, còn gọi là đàn thập lục. Khi chơi đàn, người ta dùng tay phải có đeo móng ở đầu ngón tay để gảy; các ngón của bàn tay trái dùng để rung, nhấn. Đàn tranh có âm sắc trong trẻo.

Ảnh: Minh Hiền cung cấp

● Đàn đáy

Đàn đáy có 3 dây. Khi chơi đàn, người ta dùng tay phải cầm móng để gảy; tay trái bấm vào dây đàn trên hàng phím tạo cao độ cho âm thanh. Âm sắc của đàn đáy hơi đục, ấm. Đây là nhạc cụ giai điệu duy nhất được dùng với phách và trống chầu khi diễn xướng Ca trù.

- Âm thanh của đàn tranh thường để thể hiện những giai điệu nào?
- Em có nhận xét gì về hình dáng cây đàn đáy?

Ảnh: Tư liệu

Nghệ sĩ Nhân dân Quách Thị Hồ quê ở Hưng Yên, vùng đất có nhiều làn điệu dân ca. Bà là nghệ nhân Ca trù tiêu biểu của Việt Nam và là người đầu tiên giới thiệu tiếng hát Ca trù ra thế giới.

Năm 1978, bà nhận bằng danh dự vì có công gìn giữ một di sản nghệ thuật truyền thống quý báu của Việt Nam, một vốn quý của nhân loại do Hội đồng Âm nhạc UNESCO và Viện Nghiên cứu Quốc tế về Âm nhạc trao tặng.

Ảnh: Tư liệu

Năm 1983, tại Liên hoan Quốc tế Âm nhạc Truyền thống châu Á ở Bình Nhưỡng (Triều Tiên), băng ghi âm tiếng hát của bà, đại diện cho Việt Nam, đã được xếp hạng Nhất.

Năm 1988, bà là nghệ nhân Ca trù duy nhất được Nhà nước trao tặng danh hiệu Nghệ sĩ Nhân dân.

- Kể tên một vài nghệ nhân Ca trù hoặc nghệ sĩ hát nhạc cổ truyền mà em biết.
- Em có biết nghệ thuật Ca trù phổ biến ở vùng, miền nào của Việt Nam không?

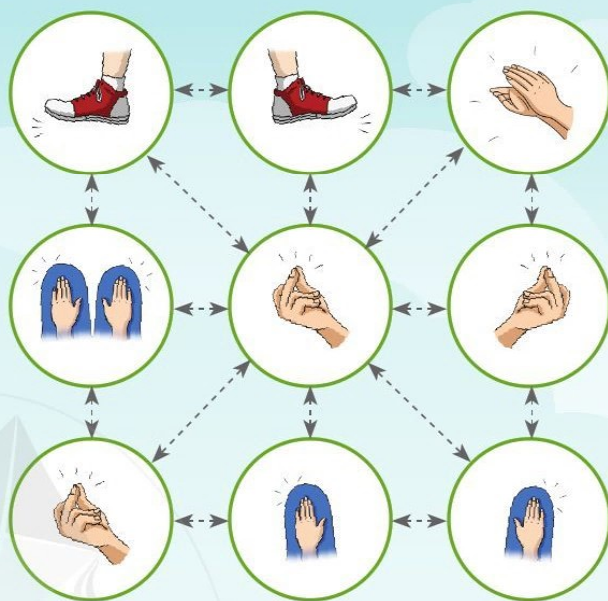

TRẢI NGHIỆM
VÀ KHÁM PHÁ

* Thể hiện âm hình tiết tấu dưới đây theo sơ đồ động tác, sau đó ứng dụng đệm cho một bài hát viết ở nhịp $\frac{3}{4}$ mà em biết.

$\frac{3}{4}$

* Hát hai câu thơ dưới đây theo cách riêng của mình.

*Con ơi ghi nhớ lời này
Công cha, nghĩa mẹ, ơn thầy chớ quên.*

**Kính trọng và biết ơn
thầy cô giáo là truyền thống
tốt đẹp của dân tộc Việt Nam.**

Chủ đề 4

TÌNH BẠN BỐN PHƯƠNG

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái bài *Tình bạn bốn phương*; biết hát kết hợp gõ đệm, đánh nhịp hoặc vận động.
- **Nghe nhạc:** Cảm nhận được vẻ đẹp của tác phẩm *Turkish March*; biết vận động cơ thể hoặc gõ đệm phù hợp với nhịp điệu.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng tên nốt, cao độ và trường độ *Bài đọc nhạc số 4*; biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm.
- **Nhạc cụ:** Thể hiện đúng bài tập tiết tấu, biết ứng dụng đệm cho bài hát; chơi được bài hoà tấu.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Biết được các đặc điểm và cảm nhận được tính chất của nhịp $\frac{4}{4}$.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được đôi nét về cuộc đời và thành tựu âm nhạc của nhạc sĩ Wolfgang Amadeus Mozart.

Tình bạn bốn phương

Nhạc: Scotland

Lời Việt: Đỗ Thanh Hiền

Hơi nhanh – Sôi nổi

Bạn ơi cùng nhau tới đây hoà chung tiếng cười, hoà chung khúc hát. Bốn
Bạn ơi cùng nhau tới đây, cùng nhau nối liền vòng tay thân ái. Bốn

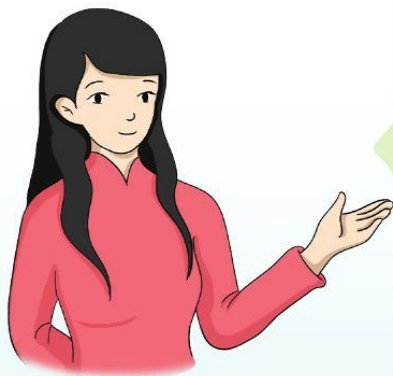
phương nay vai kề vai, bàn tay nắm chặt tràn đầy tình thân. Ước
phương không chia màu da, tuổi thơ chúng mình đều là bạn thân. Tiếng

mong trên khắp hành tinh tuổi thơ sống trong hoà bình, nhân ái. Ước
ca bay phương trời xa là lời ước mong hoà bình, nhân ái. Tiếng

mong trên khắp hành tinh tuổi thơ chúng mình đều là bạn thân.
ca bay phương trời xa, sợi dây nối liền tình bạn tuổi thơ.

Bài hát *Tình bạn bốn phương* được đặt tên và lời bằng tiếng Việt trên giai điệu của bài *Auld Lang Syne*. Nội dung bài hát thể hiện mong ước của tuổi thơ trên khắp hành tinh muốn được kết bạn với nhau và được sống trong hoà bình, nhân ái.

Bài hát gồm có 2 đoạn:

- Đoạn 1: gồm 8 nhịp (từ đầu đến *tình thân*).
- Đoạn 2: gồm 8 nhịp (từ *Ước mong* đến *bạn thân*).

Auld Lang Syne là một bài dân ca Scotland rất nổi tiếng thường được hát vào đêm giao thừa ở nhiều quốc gia.

Hãy so sánh giai điệu các câu hát trong bài *Tình bạn bốn phương* rồi nêu nhận xét.

Turkish March

(Trích)

Allegretto

W.A. Mozart

Turkish March (Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ) là Chương III trong bản *Sonata số 11* viết cho piano - một trong những chương nhạc nổi tiếng nhất của nhà soạn nhạc thiên tài Mozart. Chương nhạc này thường được biểu diễn độc lập.

Nêu cảm nhận của em về tác phẩm.

ĐỌC NHẠC

Bài đọc nhạc số 4

Au Clair De La Lune

Hơi chậm

Nhạc Pháp

- Bài đọc nhạc số 4 gồm mấy nét nhạc? Hãy so sánh giai điệu các nét nhạc rồi nêu nhận xét.
- Kí hiệu nốt tròn trong bài đọc nhạc cần phải ngân dài mấy phách?

NHẠC CỤ

1

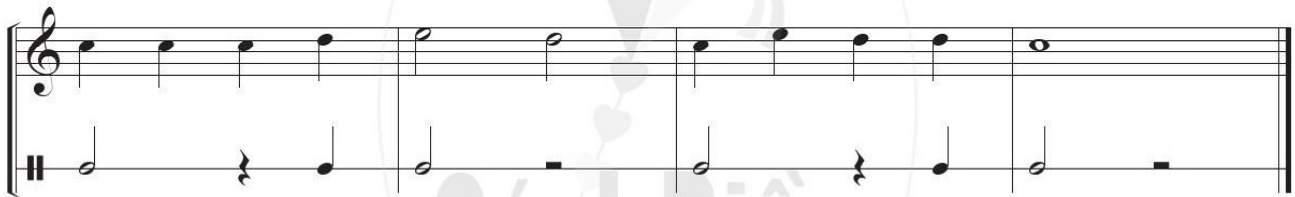
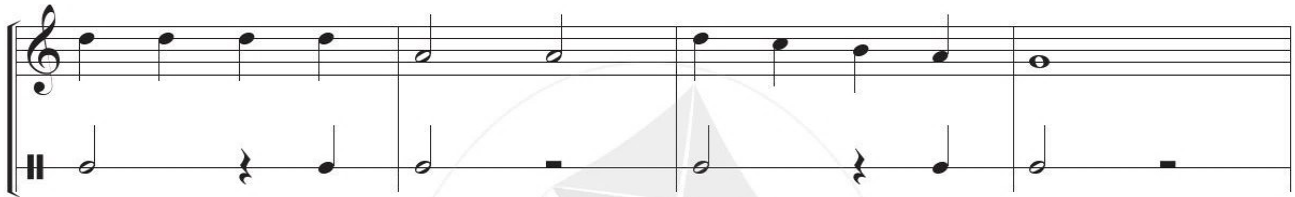
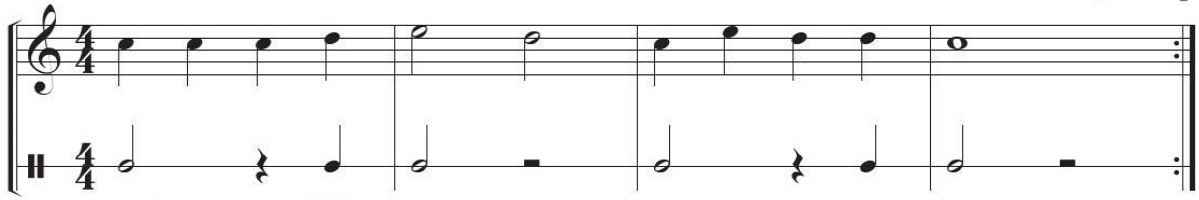
Thể hiện tiết tấu

● Thể hiện tiết tấu bằng nhạc cụ gõ

● Ứng dụng đệm cho bài hát *Tình bạn bốn phương*

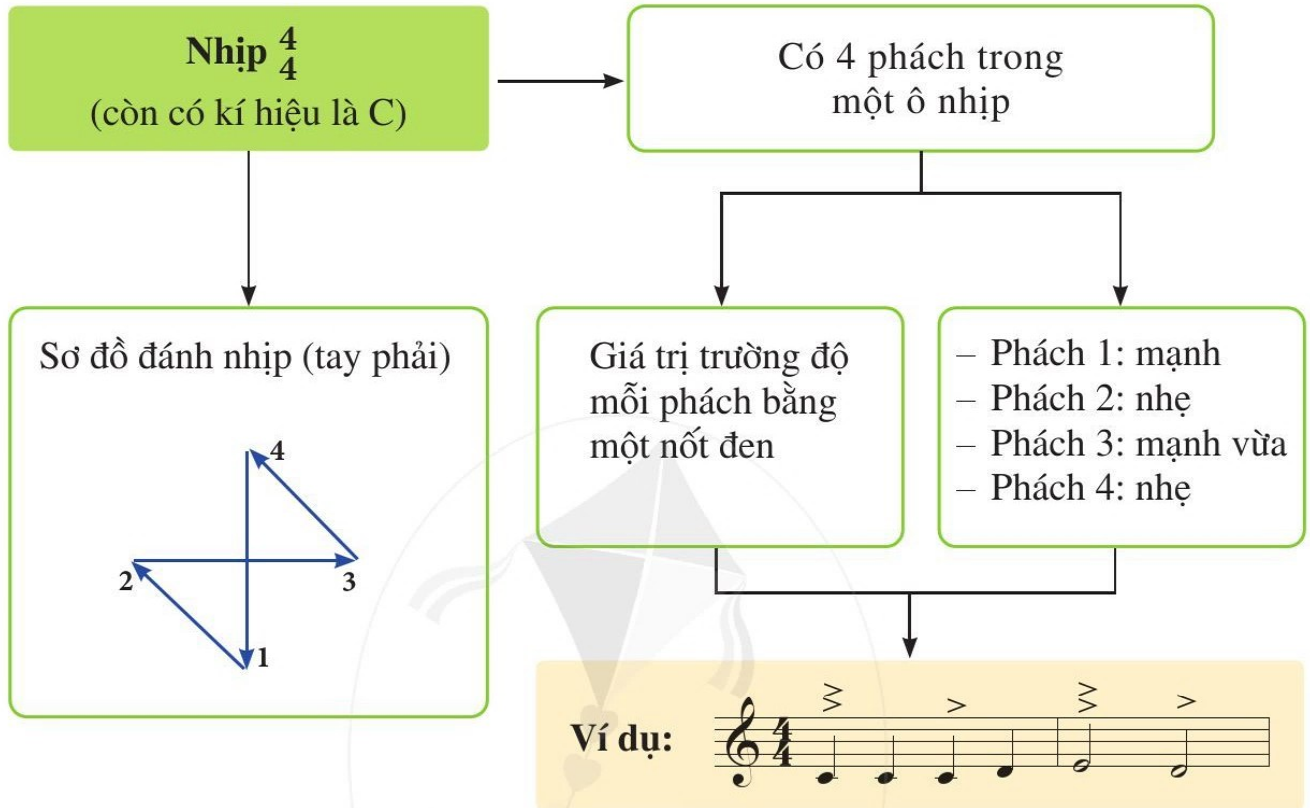
Au Clair De La Lune

Nhạc Pháp

Nhạc cụ
giai điệu

Nhịp $\frac{4}{4}$

- Các loại nhịp $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ có đặc điểm gì chung?
- Kể tên một vài bài hát viết ở nhịp $\frac{4}{4}$ mà em biết.

Nhạc sĩ Wolfgang Amadeus Mozart (1756 – 1791)

Mozart là nhạc sĩ thiên tài người Áo. Ngay từ khi còn rất nhỏ, ông đã được coi là thần đồng âm nhạc bởi tài năng biểu diễn và sáng tác của mình.

- Từ 3 tuổi đến 5 tuổi, Mozart có thể đàn những giai điệu ngắn dù chỉ mới nghe qua một lần và sáng tác những điệu nhạc múa.
- Từ 6 tuổi đến 7 tuổi, Mozart có thể biểu diễn thành thạo các loại đàn như clavecin, violon,... và sáng tác sonata.
- Từ 10 tuổi đến 12 tuổi, Mozart đã biết sáng tác giao hưởng và nhạc kịch.

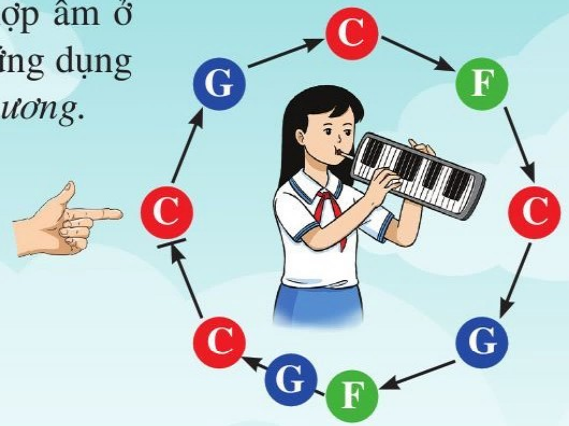
Mozart đã để lại cho đời số lượng tác phẩm âm nhạc rất lớn, gồm nhiều thể loại, đạt tới đỉnh cao nghệ thuật. Tiêu biểu như: *Giao hưởng số 40; Sonata số 11; nhạc kịch Đám cưới Figaro, Cây sáo thần;...*

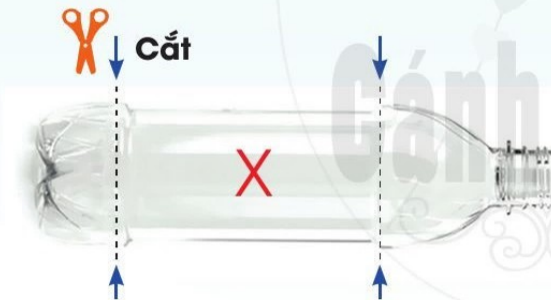
- Hãy quan sát hình ảnh Mozart chơi đàn clavecin và cho biết cây đàn có hình dáng giống nhạc cụ nào hiện nay.
- Thể hiện một nét giai điệu âm nhạc của Mozart mà em yêu thích.

* Dùng kèn phím thể hiện vòng hợp âm ở hình bên hai lượt, sau đó có thể ứng dụng đệm cho bài hát *Tình bạn bốn phương*.

* Làm nhạc cụ gõ bằng các vật liệu, đồ dùng đã qua sử dụng để góp phần bảo vệ môi trường.

Chúng ta hãy luôn đoàn kết,
thân ái với tất cả các bạn
thiếu nhi trên thế giới.

Chủ đề 5

MÙA XUÂN

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái bài *Mùa xuân em tới trường*; biết hát kết hợp gõ đệm hoặc vận động.
- **Nghe nhạc:** Cảm nhận được vẻ đẹp của tác phẩm *Mùa xuân đầu tiên*; biết vận động cơ thể hoặc gõ đệm phù hợp với nhịp điệu.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng tên nốt, cao độ và trường độ *Bài đọc nhạc số 5*; biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm; biết đọc nhạc hai bè.
- **Nhạc cụ:** Thể hiện đúng mẫu tiết tấu, ứng dụng đệm cho bài hát; chơi được bài hoà tấu.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được đôi nét về cuộc đời và thành tựu âm nhạc của nhạc sĩ Văn Cao.

Cánh Diều

Mùa xuân em tới trường

Rộn ràng - Vui tươi

Nhạc và lời: Nguyễn Thanh Tùng

Mùa xuân ơi hát thiết tha. Mùa xuân ánh nắng chan hoà. Bầy chim cùng vui múa. Tuổi thơ em tới trường. Màu hoa đỏ thắm giấc mơ. Cô giáo như bài thơ. Đến lớp đến trường là mùa xuân ước mơ.

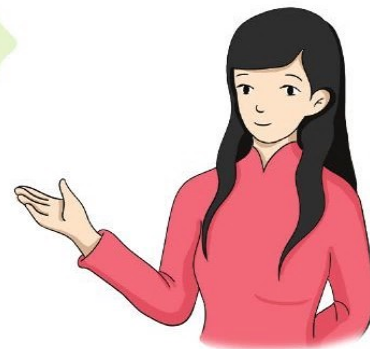
La la la la la la la. La la la la
La la la la la la la. La la la la

la la la. Bàn tay vẫy chào theo gió mùa xuân.
la la la. Mùa xuân tới trường gió hát cùng em.

Mùa xuân là mùa cây lá đâm chồi nảy lộc, mùa của hi vọng và ước mơ. Bài hát *Mùa xuân em tới trường* thể hiện niềm hân hoan của tuổi thơ đến trường trong cảnh sắc mùa xuân tươi đẹp.

Bài hát gồm có 2 đoạn:

- Đoạn 1: gồm 16 nhịp (từ đầu đến *ước mơ*).
- Đoạn 2: gồm 16 nhịp (từ *La la* đến *cùng em*).

Hát với nhịp độ như thế nào sẽ phù hợp với bài *Mùa xuân em tới trường*? Vì sao?

Mùa xuân đầu tiên

Moderato

Nhạc và lời: Văn Cao

Rồi đặt diu mùa xuân theo én về. Mùa bình thường mùa

vui nay đã về. Mùa xuân mơ ước ấy đang đến đầu tiên, với khói

bay trên sông, gà đang gáy trưa bên sông. Một trưa nắng

vui cho bao tâm hồn. Rồi đặt diu mùa xuân theo én về.

Người mẹ nhìn đàn con nay đã về. Mùa xuân mơ ước ấy đang

đến đầu tiên. Nước mắt trên vai anh giọt rơi ấm

đôi vai anh. Niềm vui phút giây như đang long lanh. Ôi giờ

phút yêu quê hương làm sao trong xuân vui đầu tiên. Ôi giờ

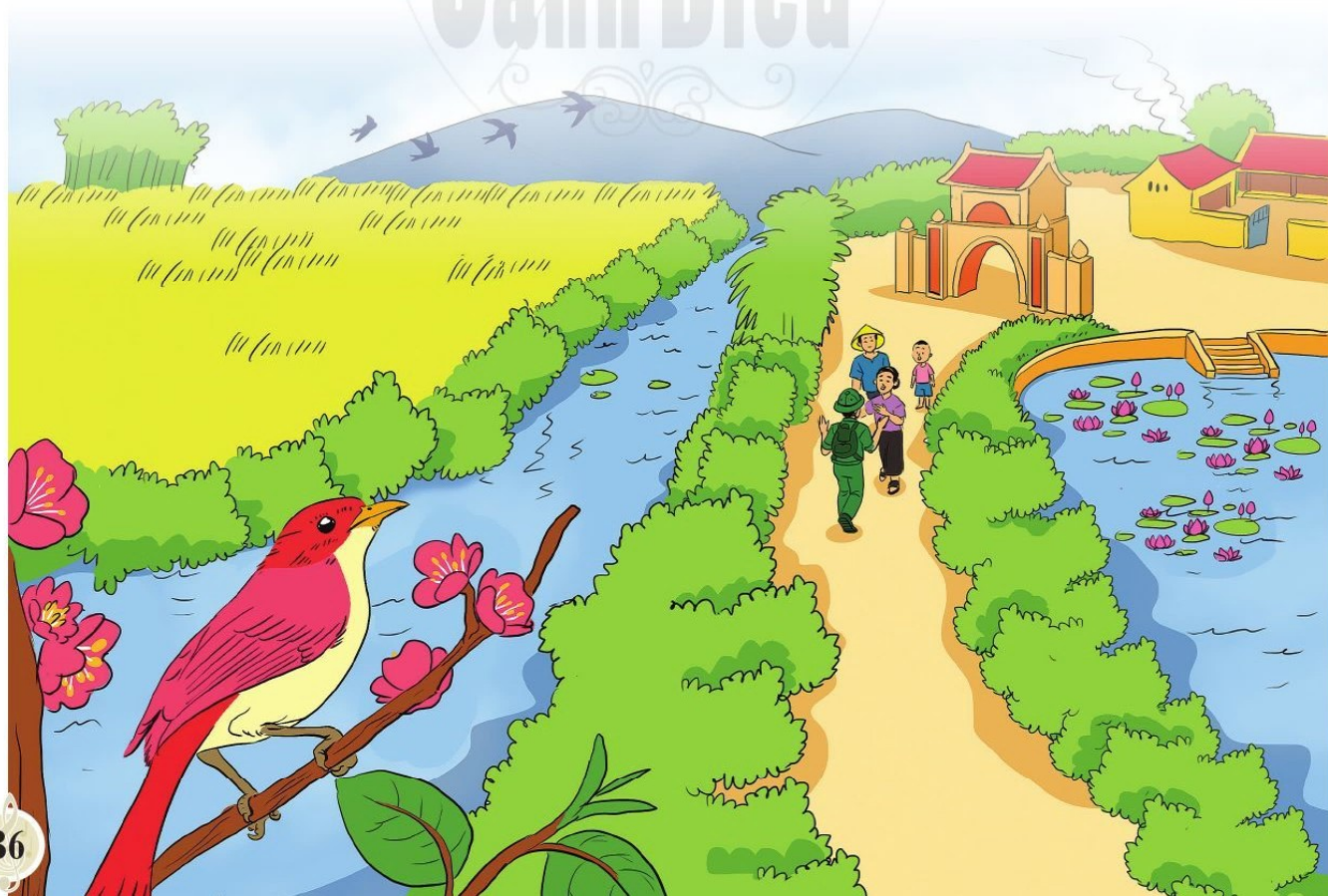
phút trong tay anh đầu tiên một cuộc đời êm ấm. Từ

đây người biết quê người. Từ đây người biết thương người. Từ
 đây người biết yêu người. Giờ đặt diu mùa xuân theo én về.
 Mùa bình thường mùa vui nay đã về. Mùa xuân mơ ước ấy xưa
 có về đâu, với khói bay trên sông, gà đang gáy
 trưa bên sông. Một trưa nắng thôi hôm nay mênh mông.

- Khung cảnh của làng quê Việt Nam được thể hiện qua những lời ca nào trong bài *Mùa xuân đầu tiên*?
- Nêu cảm nhận của em về tác phẩm.

1

Luyện đọc các nốt của hợp âm Đô trưởng

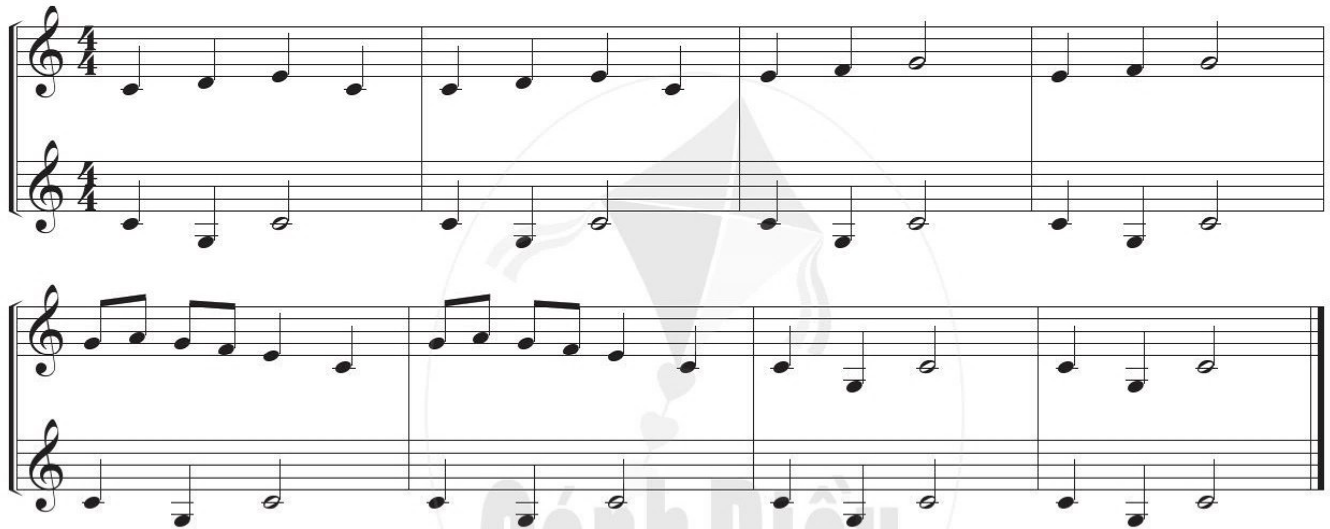

2

Bài đọc nhạc số 5 *Frère Jacques*

Hơi nhanh - Trong sáng

Nhạc Pháp

Tìm những ô nhịp có nét giai điệu giống nhau ở bè 1 của *Bài đọc nhạc số 5*.

1

Thể hiện tiết tấu

● Thể hiện tiết tấu bằng nhạc cụ gõ và động tác cơ thể

● Ứng dụng đệm cho bài hát *Mùa xuân em tới trường*

Frère Jacques

Nhạc Pháp

Nhạc cụ
giai điệu 1Nhạc cụ
giai điệu 2

Musical notation for the first system of 'Frère Jacques'. It consists of two staves in 4/4 time. The top staff is labeled 'Nhạc cụ giai điệu 1' and the bottom staff is labeled 'Nhạc cụ giai điệu 2'. The key signature is one flat (B-flat). The melody in the top staff starts with a C chord and consists of quarter notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, Bb4, C5. The bottom staff has whole rests for the first two measures, followed by a repeat sign and then the same melody as the top staff.

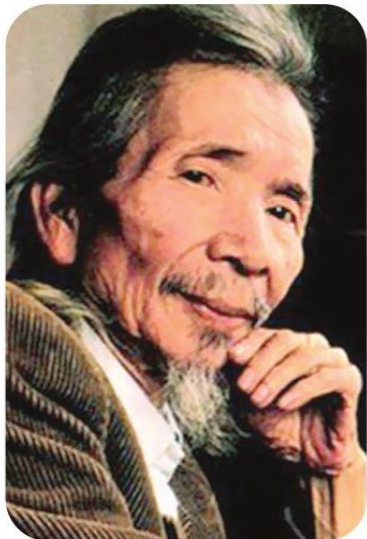
Musical notation for the second system of 'Frère Jacques'. It consists of two staves in 4/4 time. The top staff continues the melody with quarter notes: C5, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The bottom staff continues with quarter notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, Bb4, C5. The system ends with a repeat sign.

Musical notation for the third system of 'Frère Jacques'. It consists of two staves in 4/4 time. The top staff has a first ending bracket over measures 1 and 2, labeled '1. C', and a second ending bracket over measures 3 and 4, labeled '2. C'. The bottom staff has whole rests for the first two measures, followed by a repeat sign and then the same melody as the top staff.

Nhạc sĩ Văn Cao (1923 – 1995)

Ảnh: Tư liệu

Nhạc sĩ Văn Cao là một trong những cánh chim đầu đàn của nền âm nhạc mới Việt Nam. Các sáng tác của ông chủ yếu là ca khúc, trong đó nhiều bài có giá trị nghệ thuật cao.

Các ca khúc nổi tiếng của ông:

- Bài hát mang tính chất trữ tình: *Thiên thai, Bến xuân, Suối mơ, Làng tôi, Ngày mùa, Mùa xuân đầu tiên...*
- Bài hát mang tính chất hào hùng: *Tiến quân ca, Tiến về Hà Nội, Trường ca Sông Lô...*

Năm 1996, nhạc sĩ Văn Cao đã được Nhà nước truy tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học – Nghệ thuật.

Bài *Tiến quân ca* do nhạc sĩ Văn Cao sáng tác được chọn làm *Quốc ca* của nước Việt Nam.

Tiến quân ca

Nhịp đi – Hùng mạnh

Nhạc và lời: Văn Cao

Đoàn quân Việt Nam đi chung lòng cứu quốc. Bước chân
(Đoàn quân Việt) Nam đi sao vàng phấp phới. Đất giồng
dồn vang trên đường gặp ghềnh xa. Cờ in máu chiến thắng mang hồn nước. Súng ngoài
nòi què hương qua nơi lẫm than. Cùng chung sức phấn đấu xây đời mới. Đứng đều
xa chen khúc quân hành ca. Đường vinh quang xây xác quân thù. Thắng gian
lên gông xích ta đập tan. Từ bao lâu ta nuốt căm hờn. Quyết hi
lao cùng nhau lập chiến khu. Vì nhân dân chiến đấu không ngừng. Tiến mau ra sa trường.
sinh đời ta tươi thắm hơn. Vì nhân dân chiến đấu không ngừng. Tiến mau ra sa trường.
Tiến lên! Cùng tiến lên! Nước non Việt Nam ta vững bền. Đoàn quân Việt...
Tiến lên! Cùng tiến lên! Nước non Việt Nam ta vững... ..bền.

- Bài *Tiến quân ca* được chọn làm *Quốc ca* Việt Nam từ năm nào?
- Hãy hát một câu trong các ca khúc của nhạc sĩ Văn Cao.

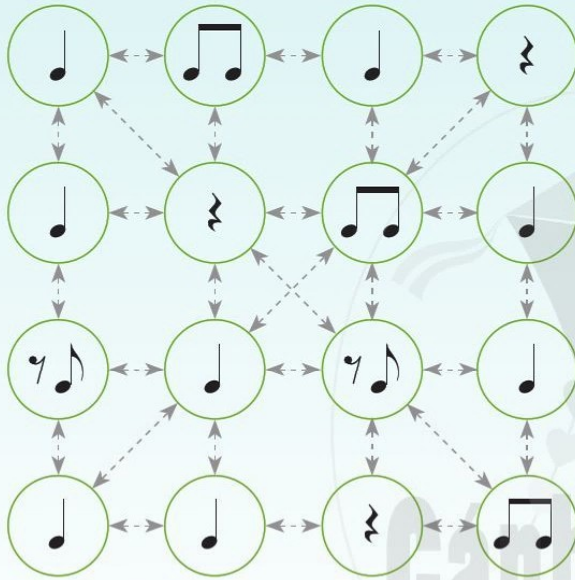

TRẢI NGHIỆM
VÀ KHÁM PHÁ

* Sử dụng các động tác gõ, vỗ,... lên mặt bàn để thể hiện âm hình tiết tấu ở trang 37, sau đó ứng dụng đệm cho bài hát *Mùa xuân em tới trường*.

* Nói theo sơ đồ tiết tấu dưới đây, sau đó hát với cao độ tùy ý.

*Mùa xuân
đã về.*

**Chúng mình luôn vui tươi,
rạng rỡ như mùa xuân nhé!**

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái bài *Những lá thuyền ước mơ*; biết hát kết hợp gõ đệm, đánh nhịp hoặc vận động.
- **Nghe nhạc:** Cảm nhận được vẻ đẹp của tác phẩm *Romance*; biết vận động cơ thể hoặc gõ đệm phù hợp với nhịp điệu.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng tên nốt, cao độ và trường độ *Bài đọc nhạc số 6*; biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm.
- **Nhạc cụ:** Thể hiện đúng bài tập tiết tấu, biết ứng dụng đệm cho bài hát.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Biết được các đơn vị cung và nửa cung; biết được khoảng cách về độ cao giữa các bậc âm cơ bản.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được tên và đặc điểm của đàn guitar, đàn accordion; cảm nhận và phân biệt được âm sắc của đàn guitar, đàn accordion.

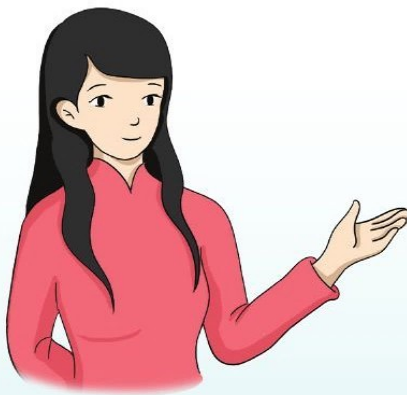

Những lá thuyền ước mơ

Vừa phải

Nhạc và lời: Thảo Linh

Nào bạn lại chơi ngắt lá xếp thuyền. Thả dòng ngược xuôi đi
(Là) màu xanh lam hay lá nâu lành. Là thuyền của em, em
biết bao miền. Bạn bè cùng vui theo những lá thuyền. Thuyền chở về
quý vô ngần. Bạn bè của em ở biết bao miền. Đừng vì màu
đâu những ước mơ ngoan. Là... Dập dờn sóng nước thuyền
da mà cách xa... ...nhau.
đầy gió nắng. Sóng vui xa khơi đón ông Mặt Trời. Đẹp màu mắt
sáng tràn đầy ước muốn. Biết bao yêu thương đón em vào đời.

Thả thuyền lá là một trò chơi của tuổi thơ. Bài hát *Những lá thuyền ước mơ* thể hiện ước muốn của các em được theo những con thuyền vượt sóng ra khơi đi khắp mọi miền.

Bài hát gồm có 2 đoạn:

- Đoạn 1: gồm 17 nhịp, được hát hai lần (từ đầu đến *xa nhau*).
- Đoạn 2: gồm 17 nhịp (từ *Dập dờn sóng nước* đến hết bài).

Bài hát *Những lá thuyền ước mơ* được chia thành mấy câu hát? Hãy so sánh tiết tấu của các câu hát.

Romance

(Trích)

Andantino

Anónimo

Bản Romance (Khúc tình ca) trên đây là tác phẩm được viết cho guitar có xuất xứ từ Tây Ban Nha và có nhiều tên gọi khác nhau như: *Spanish Romance*, *Romance de Amor*, *Romance of the Guitar*,... Tuy rất nổi tiếng nhưng bản nhạc này lại không rõ ai là tác giả nên thường được ghi chú bằng từ Anónimo (khuyết danh).

- Bản nhạc *Romance* có tính chất âm nhạc mạnh mẽ, vui tươi hay mềm mại, du dương?
- Nêu cảm nhận của em về tác phẩm.

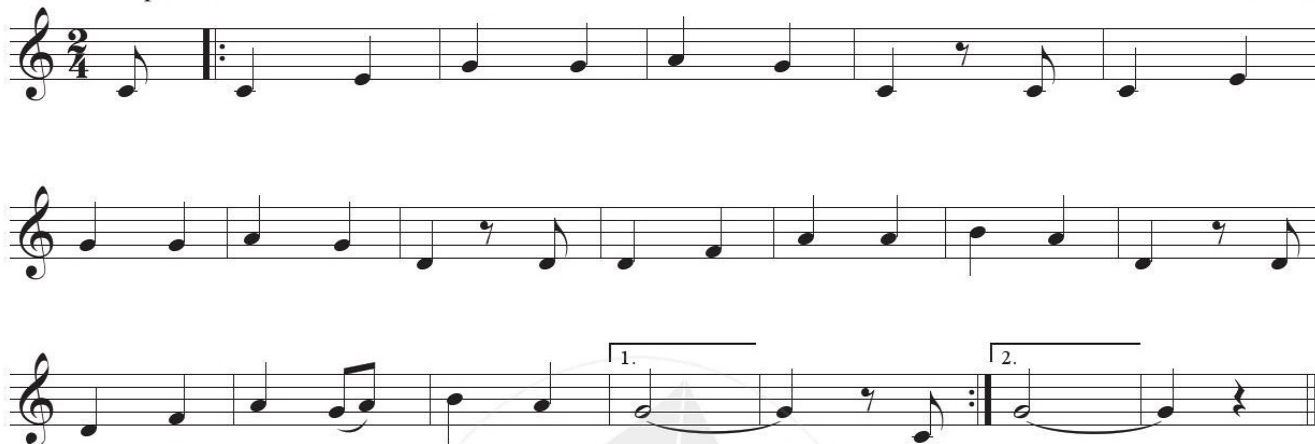

Bài đọc nhạc số 6

(Trích bài hát *Những lá thuyền ước mơ*)

Vừa phải

Thảo Linh

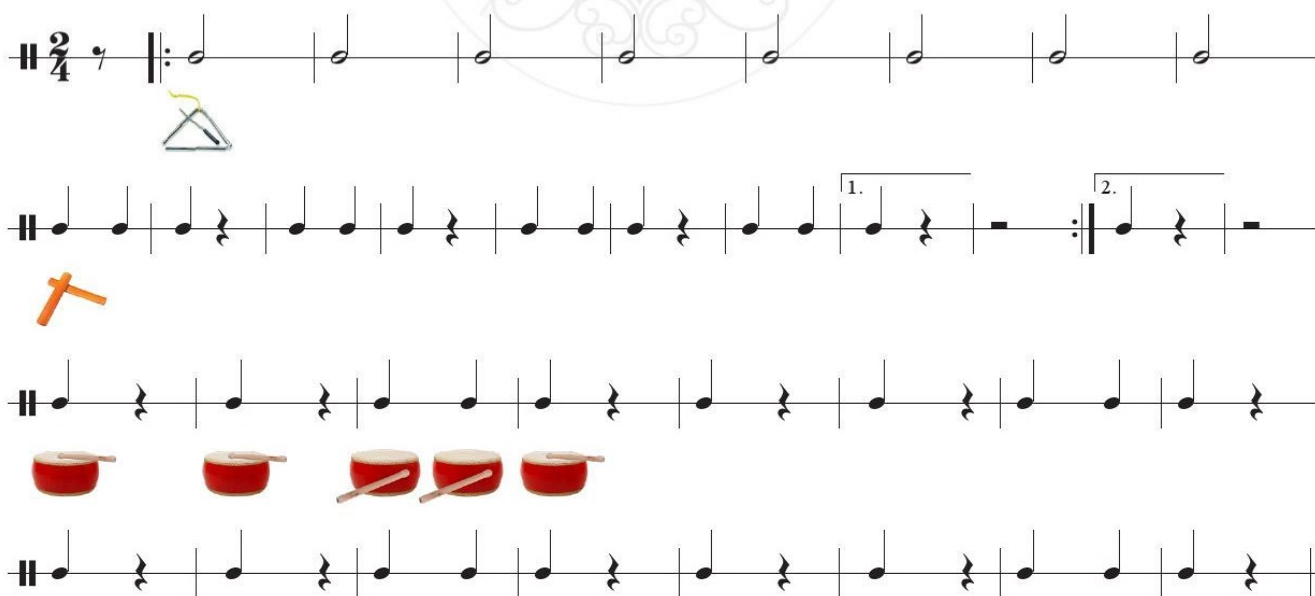

Bài đọc nhạc số 6 gồm mấy nét nhạc? Hãy cho biết sự giống nhau và khác nhau giữa các nét nhạc.

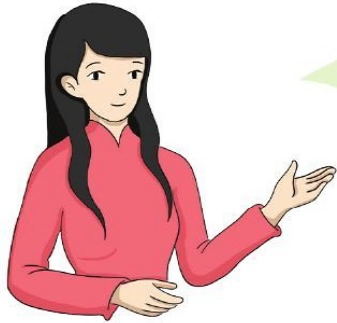
Thể hiện tiết tấu

- Thể hiện tiết tấu bằng nhạc cụ gõ

- Ứng dụng đệm cho bài hát *Những lá thuyền ước mơ*

Cung và nửa cung

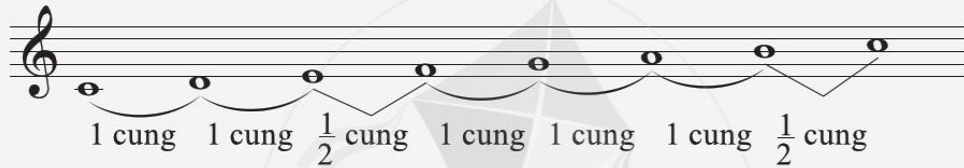

Cung và nửa cung là đơn vị thường dùng để xác định khoảng cách giữa hai cao độ trong âm nhạc.

Kí hiệu một cung:

Kí hiệu nửa cung:

Khoảng cách về độ cao giữa các bậc âm cơ bản:

- Những bậc âm cơ bản nào cách nhau một cung? Những bậc âm cơ bản nào cách nhau nửa cung?
- Khoảng cách từ nốt Pha lên nốt Si có bao nhiêu cung?

Đàn guitar và đàn accordion

● Đàn guitar

Đàn guitar còn có tên gọi khác là tây ban cầm. Đàn có 6 dây. Khi chơi đàn, người ta dùng tay phải gảy vào dây đàn bằng đầu ngón tay hoặc móng nhựa; tay trái bấm vào dây đàn trên hàng phím tạo cao độ cho âm thanh. Với kĩ thuật và âm sắc phong phú, đa dạng, đàn guitar thể hiện được nhiều phong cách âm nhạc khác nhau. Guitar có hai loại là guitar gỗ và guitar điện.

● Đàn accordion

Đàn accordion hay còn gọi là phong cầm, dùng phương pháp bơm hơi từ hộp xếp bằng vải hay giấy cứng, thổi hơi qua các van được điều khiển bằng phím hoặc nút bấm đến các lỗ gà bằng kim loại để phát ra âm thanh. Các phím bấm bên tay phải (giống như phím đàn piano nhưng ít hơn) tạo ra âm thanh cao, các nút bấm bên tay trái tạo ra âm thanh trầm.

Trong hai loại nhạc cụ guitar và accordion, nhạc cụ nào có thể dùng để độc tấu, hoà tấu và đệm cho hát?

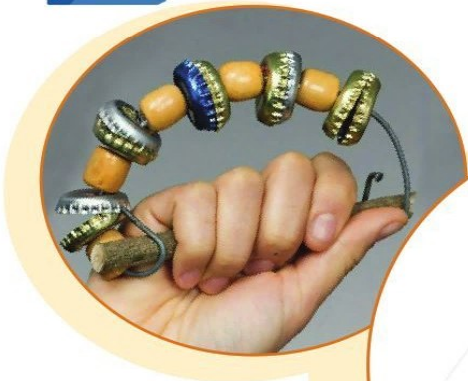
TRẢI NGHIỆM
VÀ KHÁM PHÁ

* Sử dụng động tác cơ thể để thể hiện bài tập tiết tấu ở trang 44, sau đó ứng dụng đệm cho bài hát *Những lá thuyền ước mơ*.

* Làm nhạc cụ gõ bằng vật liệu, đồ dùng đã qua sử dụng để góp phần bảo vệ môi trường.

Hãy luôn cố gắng để thực hiện những ước mơ của mình.

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái bài *Ước mơ xanh*; biết hát kết hợp gõ đệm hoặc vận động; biết hát bè đơn giản.
- **Nghe nhạc:** Cảm nhận được vẻ đẹp của tác phẩm *Bài ca hoà bình*; biết vận động cơ thể hoặc gõ đệm phù hợp với nhịp điệu.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng tên nốt, cao độ và trường độ *Bài đọc nhạc số 7*; biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm; biết đọc nhạc hai bè.
- **Nhạc cụ:** Thể hiện đúng mẫu tiết tấu, biết ứng dụng đệm cho bài hát; chơi được bài hoà tấu.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Nhận biết và giải thích được ý nghĩa các bậc chuyển hoá, dấu hoá; biết hai hình thức sử dụng dấu hoá.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được đôi nét về những đóng góp cho nghệ thuật Cải lương của nhạc sĩ Cao Văn Lầu.

HÁT

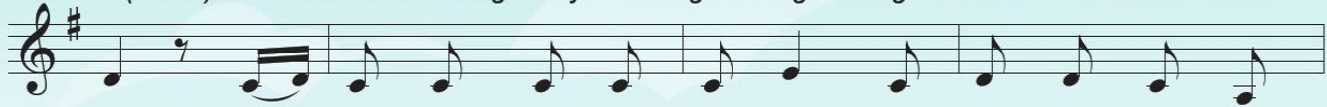
Ước mơ xanh

Nhanh, vui

Nhạc và lời: Thy Mai

Tuổi thơ ta ca vang lên nhé cho tiếng hát vượt trùng
(Cánh) chim câu đang bay trong nắng mang nhánh lá hoà bình

ương. Tuổi thơ ta ca vang lên nhé cho tiếng hát vang trời
xanh. Thiết tha trong tim bao mong ước cho Trái Đất thêm màu

mây. Cùng ca vang lên cho nhịp nhàng. Bài ca sáng tươi huy
xanh. Tuổi thơ như muôn hoa trên cành. Tô thắm ước mơ thanh

hoàng. Cho Trái Đất mãi xanh một màu hoà bình với cánh chim
bình. Vang mãi tiếng hát yêu hoà bình tuổi...

câu. Cánh... ..thơ trên khắp năm châu. La la la la la la la. La

la la la la la la. La la la la la la la. La la la la la la

la. La la la la la la. La la la la la la la. La la la la la la.

Bài hát *Ước mơ xanh* nói lên mong muốn của tuổi thơ về một cuộc sống hoà bình trên khắp hành tinh.

Bài hát gồm có 2 đoạn:

- Đoạn 1: gồm 16 nhịp, được hát hai lần (từ đầu đến *năm châu*).
- Đoạn 2: gồm 15 nhịp (từ *La la* đến hết).

- Đoạn 1 có thể chia thành mấy câu hát? Các câu hát đó có đặc điểm gì giống nhau?
- Phần bè ở đoạn 2 là bè hoà âm hay bè phức điệu?

Bài ca hoà bình

(Trích đoạn hợp xướng trong *Giao hưởng số 9*)

Nhạc: Beethoven

Phỏng dịch lời: Lý Trọng

Trang nghiêm

Hoà bình trên Trái Đất cho muôn người là niềm mơ ước đã xa xưa.

Loài người luôn quyết thắng thiên tai và bạo lực gìn giữ cho hoà bình.

Bao lâu đã vùng lên đấu tranh giành lấy ấm no với quyền con người. A!

Cùng chung sống mãi bên nhau chan hoà tình thân ái muôn ngàn đời.

*B*ản *Giao hưởng số 9* hay còn gọi là *Giao hưởng Niềm vui* là một trong những kiệt tác của nhạc sĩ Beethoven. Ở tác phẩm này, lần đầu tiên hình thức hát hợp xướng được đưa vào một bản giao hưởng.

Năm 2003, giai điệu của chương thứ tư (*Bài ca hoà bình*) được chọn làm bài ca chính thức của Liên minh châu Âu. Trong nhiều sinh hoạt quốc tế, giai điệu này cũng thường được vang lên để khẳng định tinh thần bác ái và đoàn kết của nhân loại.

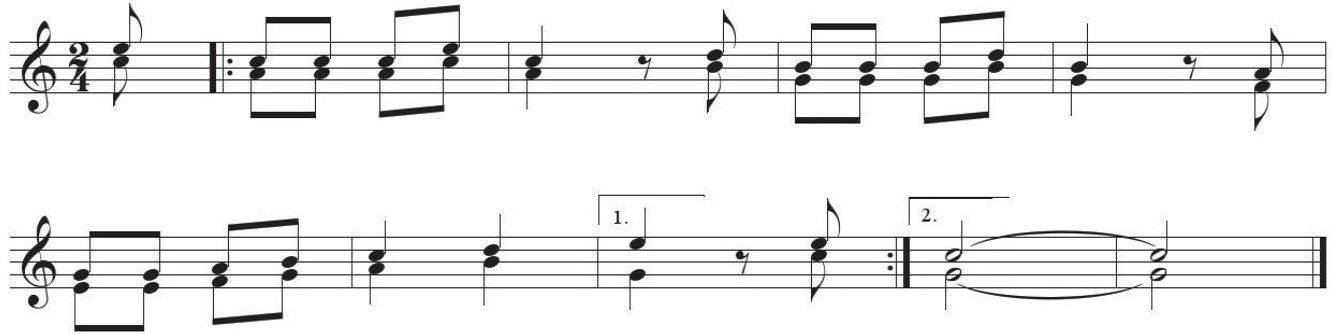

- Kể tên một vài tác phẩm của nhạc sĩ Beethoven mà em biết.
- Nêu cảm nhận của em về tác phẩm.

Bài đọc nhạc số 7

(Phỏng theo giai điệu đoạn 2 bài hát Ước mơ xanh)

Nhanh, vui

Nốt nhạc kết thúc bài đọc nhạc cần phải ngân mấy phách?

1

Thể hiện tiết tấu

- Thể hiện tiết tấu bằng nhạc cụ gõ và động tác cơ thể

- Ứng dụng đệm cho bài hát Ước mơ xanh

Phỏng theo giai điệu đoạn 2 bài hát *Ước mơ xanh*

Nhạc cụ
giai điệu 1

Nhạc cụ
giai điệu 2

Các bậc chuyển hoá và dấu hoá

1

Các bậc chuyển hoá

*B*ảy bậc âm cơ bản khi được nâng cao hoặc hạ thấp về cao độ sẽ tạo ra các bậc chuyển hoá.

2

Dấu hoá

Dấu hoá là kí hiệu để chỉ sự nâng cao hoặc hạ thấp của các bậc âm cơ bản. Có ba loại dấu hoá thường dùng.

Dấu thăng (♯): nâng bậc cơ bản lên nửa cung.

Dấu giáng (♭): hạ bậc cơ bản xuống nửa cung.

Dấu bình còn gọi là dấu hoàn (♮): huỷ bỏ hiệu lực của dấu thăng hoặc dấu giáng.

Có hai hình thức sử dụng dấu hoá.

Dấu hoá bất thường: đặt ở trước nốt nhạc, có hiệu lực với những nốt cùng tên đứng sau nó trong phạm vi một ô nhịp.

Son thăng

Dấu hoá cố định (còn gọi là hoá biểu): đặt sau khoá nhạc, có hiệu lực với tất cả các nốt cùng tên trong bản nhạc (nếu không có hoá biểu mới thay thế).

Si giáng

3

Kí hiệu các bậc chuyển hoá bằng chữ cái Latin

Để kí hiệu các bậc chuyển hoá chỉ cần thêm dấu $\sharp$ hoặc dấu $\flat$ vào sau chữ cái Latin chỉ bậc âm cơ bản.

Ví dụ: Đô thăng = $C\sharp$, Rê giáng = $D\flat$,...

– So sánh về cao độ của các cặp nốt:

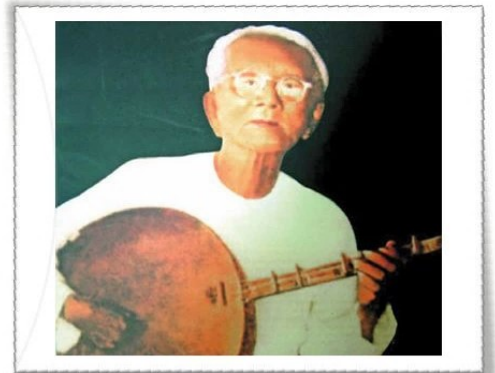
– Bản nhạc bài hát *Ước mơ xanh* có sử dụng dấu hoá không? Đó là dấu hoá bất thường hay dấu hoá cố định?

THƯỜNG THỨC
ÂM NHẠC

Nhạc sĩ Cao Văn Lầu

Nhạc sĩ Cao Văn Lầu quê ở Long An. Ông là tác giả bản *Dạ cổ hoài lang* rất nổi tiếng và độc đáo của nghệ thuật Cải lương Việt Nam.

Ảnh: Tư liệu

Ảnh: Tư liệu

Ngay từ khi mới ra đời, bản *Dạ cổ hoài lang* đã được đông đảo công chúng yêu thích và được rất nhiều nghệ sĩ biểu diễn. Sau này, *Dạ cổ hoài lang* đã phát triển thành bản *Vọng cổ* – một trong những bản nhạc chính của nghệ thuật Cải lương.

Năm 2014, Khu lưu niệm Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ và Nhạc sĩ Cao Văn Lầu ở thành phố Bạc Liêu (tỉnh Bạc Liêu) đã được Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch công nhận là Di tích lịch sử – văn hoá cấp quốc gia.

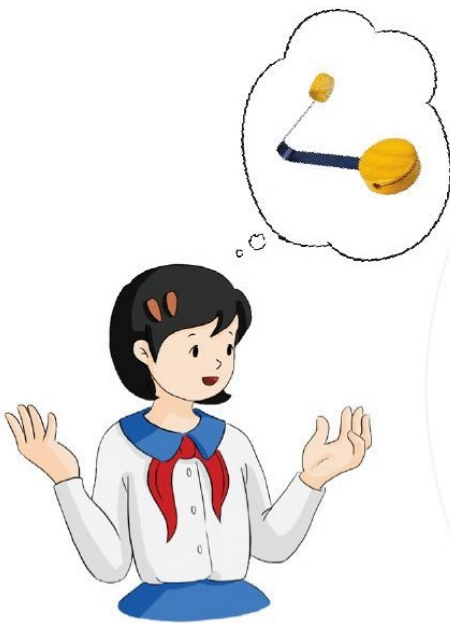
Kể tên một vài nghệ sĩ hát Cải lương nổi tiếng mà em biết.

* Sử dụng các động tác vỗ, gõ,... lên mặt bàn để thể hiện âm hình tiết tấu ở trang 51, sau đó ứng dụng đệm cho bài hát *Ước mơ xanh*.

* Làm nhạc cụ gõ bằng các vật liệu, đồ dùng đã qua sử dụng để góp phần bảo vệ môi trường.

**Chúng ta cần phải quý trọng
và gìn giữ cuộc sống hoà bình.**

Chủ đề 8

ÂM VANG NÚI RỪNG

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng cao độ, trường độ, sắc thái bài *Đi cắt lúa*; biết hát kết hợp gõ đệm hoặc vận động; biểu diễn bài hát.
- **Nghe nhạc:** Cảm nhận được vẻ đẹp của tác phẩm *Nhạc rừng*; biết vận động cơ thể hoặc gõ đệm phù hợp với nhịp điệu.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng tên nốt, cao độ và trường độ *Bài đọc nhạc số 8*; biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm; biết đọc nhạc hai bè.
- **Nhạc cụ:** Thể hiện đúng mẫu tiết tấu, biết ứng dụng đệm cho bài hát; chơi được bài hoà tấu.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được đôi nét về cuộc đời và thành tựu âm nhạc của nhạc sĩ Hoàng Việt.

Đi cắt lúa

Dân ca Hrê (Tây Nguyên)
Sưu tầm: Lê Toàn Hùng
Đặt lời mới: Lê Minh Châu

Vừa phải

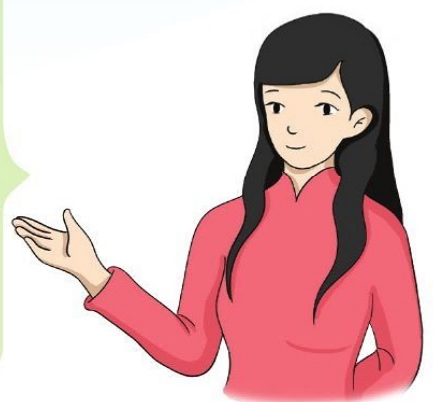
Đàn em vui hát ca hoà với tiếng chiêng vang lừng đón lúa mới
về ấm no khắp buôn làng mình (ê). Từng đàn em vui hát ca mừng lúa ngát
hương ê ê đón lúa mới về sướng vui khắp buôn làng mình (ê).

Cánh Diều

Tây Nguyên là vùng đất có kho tàng âm nhạc dân gian đa dạng, phong phú, độc đáo và giàu bản sắc như: cồng chiêng, đàn đá, nhạc cụ tre nứa, các bài dân ca đặc sắc,...

Đi cắt lúa là một bài dân ca của dân tộc Hrê. Bài hát có cấu trúc 1 đoạn, ngắn gọn, vui tươi, trong sáng, thể hiện cuộc sống hồn nhiên, lạc quan của đồng bào dân tộc Hrê.

- Những ca từ nào trong bài *Đi cắt lúa* được hát luyện?
- Kể tên một vài bài dân ca của các dân tộc ít người sinh sống ở vùng Tây Nguyên mà em biết.

Nhạc rừng

Vừa phải - Trong sáng

Nhạc và lời: Hoàng Việt

Cúc cúc! Cúc cúc! Chim rừng ca trong nắng. Im nghe! Im nghe!

nghe! Ve rừng kêu liên miên. Rừng hát gió lay trên cành

biếc lao xao! Rì rào! Dòng suối uốn quanh làn nước trôi trong

xanh. Róc rách! Róc rách! Nước lũn qua khóm trúc. Lá

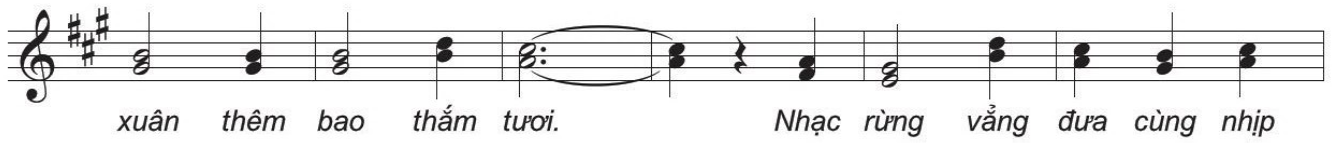
rơi! Lá rơi! Xoay tròn nước cuốn trôi. Có anh chiến

sĩ đi qua khu rừng vắng. Lắng nghe nhạc rừng tâm hồn vui phơi

phơi. Anh cười một mình rồi cất tiếng hát vang. Cây rừng dội

tiếng theo lời ca mênh mang. Tính tang tính tình miền

Đông gian lao mà anh dũng. Tính tang tính tình hăng hái chiến đấu

- Những âm thanh thiên nhiên nào có trong lời ca đã tạo nên một bản “nhạc rừng” vui tươi, sinh động?
- Tìm những lời ca thể hiện sự lạc quan, yêu đời của các chú bộ đội.
- Nêu cảm nhận của em về tác phẩm.

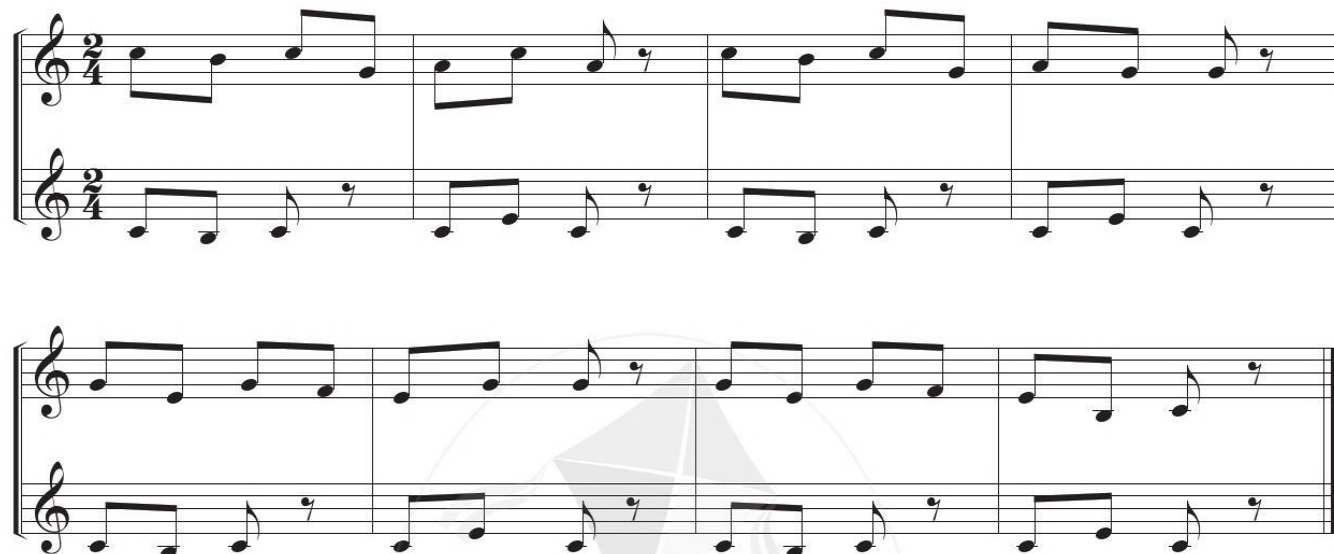

Bài đọc nhạc số 8

Bạn ơi lắng nghe

Hơi nhanh - Vui tươi

Dân ca Ba-na

1

Thể hiện tiết tấu

- Thể hiện tiết tấu bằng nhạc cụ gõ và động tác cơ thể

- Ứng dụng đệm cho bài hát *Đi cắt lúa*

2

Thế bấm hợp âm La thứ (Am) trên kèn phím

3

Hoà tấu

Bạn ơi lắng nghe

Dân ca Ba-na

Nhạc cụ
giai điệu 1

Nhạc cụ
giai điệu 2

The musical score is written in 2/4 time. The guitar part (Nhạc cụ giai điệu 1) uses a treble clef and features a melody with notes G4, A4, B4, C5, and rests. The vocal part (Nhạc cụ giai điệu 2) uses a treble clef and features a melody with notes G4, A4, B4, C5, and rests. The score is divided into four measures, with chord symbols C, Am, C, and C above the first four measures. A watermark 'Cầm điệu' is visible in the background.

THƯỜNG THỨC
ÂM NHẠC

Nhạc sĩ Hoàng Việt (1928 – 1967)

Ảnh: Tư liệu

Nhạc sĩ Hoàng Việt tên thật là Lê Chí Trực. Ông là tác giả của nhiều ca khúc nổi tiếng như: *Lá xanh*, *Nhạc rừng*, *Mùa lúa chín*, *Lên ngàn*, *Tình ca*,... Ông hi sinh năm 1967 trong đợt công tác tại chiến trường Nam Bộ.

Năm 1996, nhạc sĩ Hoàng Việt được Nhà nước truy tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học – Nghệ thuật.

Tác phẩm *Quê hương* của nhạc sĩ Hoàng Việt là bản giao hưởng nhiều chương đầu tiên của nền âm nhạc Việt Nam.

Ảnh: www.daidoanket.vn

- Em đã được nghe những ca khúc nào của nhạc sĩ Hoàng Việt?
- Hãy hát một câu trong các ca khúc của nhạc sĩ Hoàng Việt.

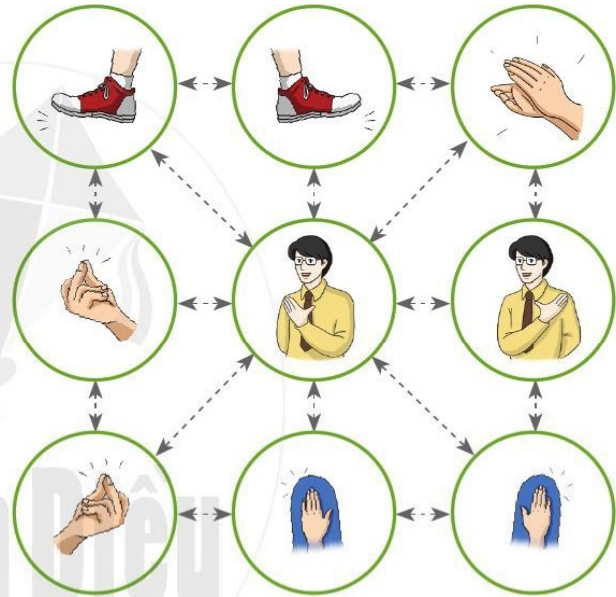

* Em hãy cùng bạn tạo ra khung cảnh núi rừng Tây Nguyên bằng những âm thanh mô phỏng tiếng suối, tiếng thác, tiếng gió, tiếng thú rừng, tiếng chim, tiếng cồng chiêng,...

Ảnh: Tư liệu

* Thể hiện âm hình tiết tấu dưới đây theo sơ đồ động tác, sau đó ứng dụng đệm cho một bài hát viết ở nhịp $\frac{2}{4}$ mà em biết.

Hãy trân trọng những làn điệu dân ca của các dân tộc Việt Nam.

BẢNG GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ

Thuật ngữ	Giải thích	Trang (*)
Allegretto	Nhịp độ hơi nhanh	27
Andantino	Nhịp độ thông thả	43
Âm hình tiết tấu (Mẫu tiết tấu)	Là sự liên kết các trường độ của âm thanh theo một thứ tự nhất định.	3, 10
Bản giao hưởng	Là tác phẩm âm nhạc thường có 4 chương, soạn cho nhiều nhạc cụ đa dạng về âm sắc biểu diễn.	50
Động tác cơ thể (Body Percussion)	Sử dụng các động tác như giậm chân, vỗ tay, búng ngón tay,... để tạo ra âm thanh như một loại nhạc cụ gõ.	6
Gam Đô trưởng	Là hệ thống các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son, La, Si được sắp xếp liên bậc theo thứ tự từ thấp lên cao hoặc từ cao xuống thấp, bắt đầu từ nốt Đô và kết thúc cũng ở nốt Đô.	5
Hợp âm	Là sự vang lên đồng thời của ba âm thanh trở lên được sắp xếp theo quy luật.	15
Moderato	Nhịp độ vừa phải	35
Nhạc kịch (Opera)	Là một thể loại tổng hợp của nhạc, thơ và sân khấu kịch.	16
Quãng 3	Là khoảng cách về cao độ giữa hai âm thanh cách nhau một bậc âm cơ bản. Ví dụ các quãng 3: C - E, D - F,...	20
Sonata	Là tác phẩm âm nhạc thường có 3 chương, viết cho nhạc cụ độc tấu hoặc cho nhạc cụ độc tấu với phần đệm của đàn piano.	27
Trường độ đen chấm đôi	Kí hiệu là và có độ ngân dài như sau: 	14

(*) Trang sách có thuật ngữ xuất hiện lần đầu.

MỤC LỤC

Gới thiệu và hướng dẫn sử dụng sách 2

Chủ đề 1 Em yêu âm nhạc 3

Hát: Bài hát *Em yêu giờ học hát* 4

Đọc nhạc: Luyện đọc gam Đô trưởng; *Bài đọc nhạc số 1* 5

Nhạc cụ: Thể hiện tiết tấu; Hoà tấu 6

Lí thuyết âm nhạc: Các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc 7

Thường thức âm nhạc: Hát bè 8

Trải nghiệm và khám phá 10

Chủ đề 2 Giai điệu quê hương 11

Hát: Bài hát *Lí cây đa* 12

Nghe nhạc: Bài hát *Việt Nam quê hương tôi* 13

Đọc nhạc: Luyện đọc gam Đô trưởng theo trường độ đen chấm đôi;
Bài đọc nhạc số 2 14

Nhạc cụ: Thể hiện tiết tấu; Hoà tấu 15

Lí thuyết âm nhạc: Kí hiệu 7 bậc âm cơ bản bằng hệ thống chữ cái Latin 15

Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Đỗ Nhuận 16

Trải nghiệm và khám phá 17

Chủ đề 3 Biết ơn thầy cô 18

Hát: Bài hát *Bụi phấn* 19

Đọc nhạc: Luyện đọc quãng 3; *Bài đọc nhạc số 3* 20

Nhạc cụ: Thể hiện tiết tấu; Thế bấm các hợp âm C, F, G trên kèn phím;
Thể hiện hợp âm 20

Thường thức âm nhạc: Đàn tranh và đàn đáy; Nghệ sĩ Nhân dân Quách Thị Hồ 22

Trải nghiệm và khám phá 24

Chủ đề 4**Tình bạn bốn phương****25**

Hát: Bài hát <i>Tình bạn bốn phương</i>	26
Nghe nhạc: Bản nhạc <i>Turkish March</i>	27
Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 4</i>	28
Nhạc cụ: Thể hiện tiết tấu; Hoà tấu	28
Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{4}{4}$	30
Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Wolfgang Amadeus Mozart	31
Trải nghiệm và khám phá	32

Chủ đề 5**Mùa xuân****33**

Hát: Bài hát <i>Mùa xuân em tới trường</i>	34
Nghe nhạc: Bài hát <i>Mùa xuân đầu tiên</i>	35
Đọc nhạc: Luyện đọc các nốt của hợp âm Đô trưởng; <i>Bài đọc nhạc số 5</i>	37
Nhạc cụ: Thể hiện tiết tấu; Hoà tấu	37
Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Văn Cao	39
Trải nghiệm và khám phá	40

Chủ đề 6**Ước mơ****41**

Hát: Bài hát <i>Những lá thuyền ước mơ</i>	42
Nghe nhạc: Bản nhạc <i>Romance</i>	43
Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 6</i>	44
Nhạc cụ: Thể hiện tiết tấu	44
Lí thuyết âm nhạc: Cung và nửa cung	45
Thường thức âm nhạc: Đàn guitar và đàn accordion	45
Trải nghiệm và khám phá	46

Chủ đề 7**Hoà bình****48**

Hát: Bài hát <i>Ước mơ xanh</i>	49
Nghe nhạc: Bài hát <i>Bài ca hoà bình</i>	50
Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 7</i>	51
Nhạc cụ: Thể hiện tiết tấu; Hoà tấu	51
Lí thuyết âm nhạc: Các bậc chuyển hoá và dấu hoá	52
Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Cao Văn Lầu	54
Trải nghiệm và khám phá	55

Chủ đề 8**Âm vang núi rừng****56**

Hát: Bài hát <i>Đi cắt lúa</i>	57
Nghe nhạc: Bài hát <i>Nhạc rừng</i>	58
Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 8</i>	60
Nhạc cụ: Thể hiện tiết tấu; Thể bấm hợp âm La thứ (Am) trên kèn phím; Hoà tấu	60
Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Hoàng Việt	62
Trải nghiệm và khám phá	63

Bảng giải thích thuật ngữ**64**

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

280 An Dương Vương, Phường 4, Quận 5, TP Hồ Chí Minh
Điện thoại: (028) 38 301 303 - 39 381 382 - Fax: (028) 39 381 382
Email: nxb@hcmue.edu.vn
Website: <http://nxb.hcmue.edu.vn>

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc – Tổng biên tập

LÊ THANH HÀ

Biên tập:

ROÃN THỊ THUY

Trình bày bìa:

TRẦN TIÊU LÂM

Thiết kế sách:

NGUYỄN TRIỀU DƯƠNG

Minh họa

PHẠM LAN ANH – GIÁP THỊ HỒNG NHUNG

Sửa bản in:

ROÃN THỊ THUY

Cánh Diều

Tổ chức bản thảo và chịu trách nhiệm bản quyền nội dung:

CÔNG TY ĐẦU TƯ XUẤT BẢN – THIẾT BỊ GIÁO DỤC VIỆT NAM

Chủ tịch Hội đồng Quản trị kiêm Tổng Giám đốc: NGUYỄN NGÔ TRẦN ÁI

Địa chỉ: Tầng 5, toà nhà hỗn hợp AZ Lâm Viên, 107 đường Nguyễn Phong Sắc,
P. Dịch Vọng Hậu, Q. Cầu Giấy, TP. Hà Nội.

Trong sách có sử dụng một số hình ảnh trên internet. Trân trọng cảm ơn các tác giả.

ÂM NHẠC 6

Mã số: .....

ISBN: .....

In ..... cuốn, khổ 19 x 26.5cm, tại .....

Địa chỉ: .....

Cơ sở in: .....

Số xác nhận đăng ký xuất bản: .....

Quyết định xuất bản số: ..... /QĐ-..... ngày .../.../...

In xong và nộp lưu chiểu ..... năm .....

**Mang cuộc sống vào bài học
Đưa bài học vào cuộc sống**

Sách giáo khoa Âm nhạc 6 được biên soạn theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Sách cung cấp cho học sinh những kiến thức và kỹ năng cơ bản về hát, nghe nhạc, đọc nhạc, nhạc cụ, lí thuyết âm nhạc, thường thức âm nhạc; giúp các em hình thành và phát triển năng lực thể hiện âm nhạc, cảm thụ và hiểu biết âm nhạc, ứng dụng và sáng tạo âm nhạc.

Nội dung và hình thức trình bày các chủ đề trong sách hấp dẫn, khơi gợi trí tò mò, phát huy tính tích cực, khả năng tự học và bồi dưỡng tình cảm đạo đức, lối sống cho học sinh.

Cuốn sách được biên soạn bởi tập thể tác giả – những nhà giáo, nhà khoa học giàu kinh nghiệm và tâm huyết trong lĩnh vực giáo dục Âm nhạc.

**SỬ DỤNG
TEM CHỐNG GIẢ**

1. Dùng điện thoại quét mã QR hoặc dùng trình duyệt web để truy cập vào trang web: <https://canhdiem.monkey.edu.vn>
2. Vào mục hướng dẫn (canhdiem.monkey.edu.vn/huong-dan) để xem hướng dẫn kiểm tra sách giả và kích hoạt sử dụng học liệu điện tử.

ISBN: 978-604-309-431-2

9 786043 094312